

9.

Bölüm

YOĞUN BAKIM VE HİPNOZ

Şermin EMİNOĞLU¹
Dilek ÖZCENGİZ²

YOĞUN BAKIM

Yoğun bakım üniteleri, özel donanımlı ve özel eğitilmiş personelin olduğu, ciddi hastalıktan etkilenmiş veya acil ve devamlı bakım gerektiren hastaların takip ve tedavisi için oluşturulmuş özel hastane bölümleridir. Yoğun bakım ünitelerinde, solunumsal, kardiyovasküler, renal ve akut metabolizma yetersizlikleri, çoklu travmalar, çeşitli sebeplerle ortaya çıkan kanamalar, ameliyat sonrası komplikasyonlar, sıvı-elektrolit ve asit-baz dengesi bozuklukları, zehirlenmeler ve desteklenmesi gerekli görülen diğer hastalık durumlarına sahip kritik hastalar yatmaktadır(1-2). Bu hastalar ileri düzey bakım ve monitorizasyon gerektirmektedir. Akciğerler en yaygın olarak destek gerektiren organlardır, diğer organların yetmezliğinin tanı ve tedavisi için de donanım bulunmaktadır.

Sağlık Bakanlığı tarafından yoğun bakım tanımı; “bir ya da daha fazla organ veya organ sistemlerinde oluşan, ciddi işlev bozuklukları veya yetmezliklerinin ve altta yatan nedenlerin izlem, tanı ve tedavisi ile bu

¹ Uzm. Dr., SBÜ Bursa Yüksek İhtisas Eğitim Araştırma Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon sereminoglu1616@gmail.com

² Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon dilekcozcengiz@gmail.com

karşılaştırılmasında; anlamlı değişiklikler saptandığı bildirilmiştir (60). Literatürün gözden geçirildiği bir çalışmada, hipnozun uyku problemlerinin yönetimi için umut verici bir teknik olduğu belirtilmiştir (61); ancak, bu sonuçları desteklemek için daha fazla randomize çalışmaya ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

KAYNAKLAR

1. <https://www.saglik.gov.tr/TR,10979/yoğun-bakım-unitelerinin-standartları-genelgesi-200853.html> (Erişim tarihi: 01.12.2017).
2. Aydın A, Gürsoy A. Yoğun Bakımda Bir Ses: "Burdayım?."-JAREN/Hemşirelik Araştırma Dergisi 2017; 3(2), 97-100
3. Durmaz Akyol A. Yoğun Bakım Ünitelerinin Planlanması ve Sınıflandırılması. Durmaz Akyol A.(Ed.), Yoğun Bakım Hemşireliği. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi. 2017; 51-66.
4. Eti Aslan F, Çakır M. Yoğun Bakım Ortamı. Eti Aslan F, Olgun N. (Ed.). Yoğun Bakımda Seçilmiş Semptom ve Bulguların Yönetimi. Ankara: Akademisyen Kitabevi. 2016; S: 3-14.
5. Akpir K. Yoğun bakım serüveni: Dün bugün. Türk Yoğun Bakım Dergisi, 2002; 1 (1), 6-12.
6. Güngör MD. Yoğun Bakımın Tarihçesi ve Yoğun Bakım Hemşireliğinde Temel Kavramlar. Yoğun Bakım Hemşireliği. İstanbul: Nobel Kitabevleri Tic. Ltd. Şti. 2015; S: 3-16.
7. Iserson KV. An hypnotic suggestion: review of hypnosis for clinical emergency care. J Emerg Med. 2014; 46:588–596.
8. Montgomery GH, D. David, G. Winkel, J.H. Silverstein, D.H. Bovbjerg. The effectiveness of adjunctive hypnosis with surgical patients: a meta-analysis, Anesth Analg, 2002; 94:1639-1645.
9. Lang EV, Benotsch EG, Fick LJ, et al. Adjunctive nonpharmacological analgesia for invasive medical procedures: a randomised trial. Lancet. 2000; 355:1486–90.
10. Facco E. Hypnosis and anesthesia: back to the future. Minerva Anestesiol. 2016;82:1343-56.
11. Brugnoli MP, Pesce G, Pasin E, Basile FM, Tamburini S, Polati E. The role of clinical hypnosis and self-hypnosis to relieve pain and anxiety in severe chronic diseases in palliative care: a 2-year longterm follow-up of treatment in a nonrandomized clinical trial. Ann Palliat Med. 2018; 7:17-31.
12. Wobst AH. Hypnosis and surgery: past, present, and future. Anesth Analg. 2007; 104:1199-208
13. Appukuttan DP. Strategies to manage patients with dental anxiety and dental phobia: literature review. Clin Cosmet Investig Dent. 2016;8:35–50.
14. Rosendahl J, Koranyi S, Jacob D, Zech N and Hansen E. Efficacy of therapeutic suggestions under general anesthesia: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. BMC Anesthesiology. 2016;16:125.
15. Tefikow S, Barth J, Maichrowitz S et al. Efficacy of hypnosis in adults undergoing surgery or medical procedures: A meta-analysis of randomized controlled trials. Clinical Psychology Review. 2013;33: 623-636
16. Mark P. Jensen and David R. Patterson. Hypnotic Approaches for Chronic Pain Management Clinical Implications of Recent Research Findings. American Psychological Association. 2014; Vol. 69. No. 2: 167-177.

17. Vanhaudenhuyse A, Laurey S, Faymonville ME. Neurophysiology of hypnosis. *Clin Neurophysiol.* 2014; 44: 343-353.
18. Aydınoglu B. Yoğun bakım ekibinde hemşire ve hasta bakımı. *Yoğun Bakım Dergisi.* ,2007;7 (1), 26-30.
19. Kıvanç MM. Yoğun Bakım Hastasının Rehabilitasyonu. Erişkin Yoğun Bakım Hastalarında Temel Sorunlar ve Hemşirelik Bakımı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri. 2014;S: 189-195.
20. Çelik S. Uykü Bozuklukları. Erişkin Yoğun Bakım Hastalarında Temel Sorunlar ve Hemşirelik. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri. 2014c; S: 165-174.
21. Eti Aslan F, Badır A. Ağrı kontrol gerçeği: Hemşirelerin ağrının doğası, değerlendirilmesi ve geçirilmesine ilişkin bilgi ve inançları. *Ağrı,* 2005;17 (2), 44-51.
22. Payen JF, Bosson JL, Chanques G, Mantz J, Labarere J. Pain assessment is associated with decreased duration of mechanical ventilation in the intensive care unit. *The Journal of the American Society of Anesthesiologists,* 2009;111 (6), 1308-1316.
23. Yaman Aktaş Y. Mekanik Ventilasyonlu Hastanın Aspirasyon İşleminde Uygulanan Müzik Terapinin Ağrı ve Fizyolojik Parametrelere Etkisi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum. . 2013
24. Bayrak Kahraman B, Özdemir L. Yoğun bakım hastalarının invaziv girişimler sırasındaki davranışsal ve fizyolojik ağrı göstergelerinin değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Research & Development in Nursing,* 2016; 18 (2/3), 13-21.
25. Türkoğlu M. Hemşirelerin Entübe Yoğun Bakım Hastalarında Ağrı Kontrolüne İlişkin Bilgi ve Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, İstanbul. 2013
26. Puntillo KA, Max A, Timsit JF, Vignoud L, Chanques G, Robleda G, ve ark. Determinants of procedural pain intensity in the intensive care unit. The European Study. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine,* 2014; 189 (1), 39-47.
27. Stanik-Hutt JA, Soeken KL, Belcher AE, ve Fontaine DK. Pain experiences of traumatically injured patients in a critical care setting. *American Journal of Critical Care,* 2001;10 (4), 252.
28. Esen H, Öntürk ZK, Badır A, Eti Aslan F. Entübe ve sedatize yoğun bakım hastalarının pozisyon verme ve aspirasyon sırasındaki ağrı davranışları. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 2010;1 (2), 89-93.
29. Karaçay P, Eti Aslan F, Şelimen D. The determination of the pain relief approaches in emergency trauma units. *Ağrı,* 2006; 18 (1), 44-51.
30. Çöçelli LP, Bacaksız BD, Ovayolu N. Ağrı tedavisinde hemşirenin rolü. *Gaziantep Tıp Dergisi,* 2008; 14 (2), 53-58.
31. Çavdar İ, Akyüz N. Ameliyat Sonrası Ağrı ve Yönetimi. *Cerrahi hemşireliği 1.* İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri. 2012;S: 367-376.
32. Eti Aslan F. Ağrı. Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Ankara: Akademisyen Kitabevi. 2017;S: 129-150.
33. Kehlet H, Jensen TS, Woolf CJ. Persistent postsurgical pain: Risk factors and prevention. *Lancet (London, England),* 2006; 367 (9522), 1618-1625.
34. Renn CL, Dorsey SG. The physiology and processing of pain: A Review. *AACN Clinical Issues,* 2005; 16 (3), 277-290.
35. Helms JE, Barone CP. Physiology and treatment of pain. *Critical Care Nurse,* 2008; 28 (6), 38-49.
36. Kelle İ. Ağrı tedavisinde alternatif ilaçlar. *Dicle Tıp Dergisi,* 2006; 33 (3), 192-200.
37. Çelik S. Mekanik Ventilasyon ve Temel Bakım İlkeleri. Erişkin Yoğun Bakım Hastalarında Temel Sorunlar ve Hemşirelik Bakımı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri Tic. Ltd. Şti. 2014a; S: 49-64.

38. Çelik S. Hasta Kabulü ve Taburculuğu Erişkin Yoğun Bakım Hastalarında Temel Sorunlar ve Hemşirelik Bakımı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri Tic. Ltd. Şti. 2014b; S: 49-64.
39. MacIntyre NR: Respiratory mechanics in the patient who is weaning from the ventilator *Respir Care*. 2005; 50:275,
40. Afessa B, Hogans L: Predicting 3-day and 7-day outcomes of weaning from mechanical ventilation *Chest* 1999; 116 :456-461,
41. Özgünay ŞE, Karasu D, Aköz M Şener DK, Yılmaz C. gullian barre sendromlu hastada hipnoterapi ile solunum rehabilitasyonu ve kas gücü değerlendirmesi: olgu sunumu. Ankara Akupunktur 2016; 4 (2): 1-4
42. Dedeli Ö, Durmaz Akyol A. Yoğun bakım hastalarında psikososyal sorunlar. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, 2008; 12 (1-2), 26-32.
43. Buzlu S, Şahin GAnksiyete. Yoğun Bakımda Seçilmiş Semptom ve Bulguların Yönetimi. Ankara: Akademisyen Kitabevi. . 2016;S: 169-180
44. Alaca Ç, Yiğit R, Özcan A. Yoğun bakım ünitesinde yatan hastaların hastalık sürecinde yaşadığı deneyimler konusunda hasta ve hemşire görüşlerinin karşılaştırılması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2011; 2 (2), 69-74.
45. Stephens R, Dettmer M, Roberts B, et al. Practice patterns and outcomes associated with early sedation depth in mechanically ventilated patients: a systematic review and meta-analysis. *Crit Care Med*. 2018;46:471-479.
46. Jensen MP, Jamieson GA, Lutz A, et al. New directions in hypnosis research: strategies for advancing the cognitive and clinical neuroscience of hypnosis. *Neurosci Conscious*. 2017;3:2057-107. 10.1093/nc/nix004
47. Valentine KE, Milling LS, Clark LJ, et al. The efficacy of hypnosis as a treatment for anxiety: a meta-analysis. *Int J Clin Exp Hypn*. 2019;67:336-363.
48. Akgul A, Guner B, Çırak M, et al. The beneficial effect of hypnosis in elective cardiac surgery: a preliminary study. *Thorac Cardiovasc Surg*. 2016;64:581-588.
49. Chen X, Yuan R, Chen X, et al. Hypnosis intervention for the management of pain perception during cataract surgery. *J Pain Res*. 2018;11:1921-1926.
50. Kulaksızoğlu IB. Yoğun bakım şartlarında deliryum ve psikiyatrik sorunlar. *Yoğun Bakım Derneği Dergisi*, 2006; 4 (1), 77-32.
51. Yapko MD. Hypnosis in the treatment of depression: An overdue approach for encouraging skillful mood management. *Int J Clin Exp Hypn* 2010; 58:137-146.
52. Erdal Erşan, Hipnoterapinin obezite hastalarındaki depresyon ve anksiyete düzeylerine etkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*. 2020; Cilt. 23 Sayı 3, s343-351. 9p.
53. Spitzer RL, Williams JB, editors. Diagnostic and statistical manual of mental disorders. American Psychiatric Association; 1980: Citeseer.
54. Şuer T. Posttravmatik stres bozukluğu. İ. Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Medikal Açından Stres ve Çareleri. Sempozyum Dizisi 2005;47:205-10.
55. Kessler R, Avenevoli S, Costello EJ. et al. Prevalence, persistence, and sociodemographic correlates of DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication Adolescent Sample. *Archives of General Psychiatry* 2012;69:372-80.
56. Cuthbertson BH, Hull A, Strachan M, et al. Posttraumatic stress disorder after critical illness requiring general intensive care. *Journal of Intensive Care Medicine* 2004; 30(3):450-55.
57. Kohen DP, Kaiser P. Çocuk ve ergenlerde klinik hipnoz-Ne? Neden? Nasıl ?: Kökenler, uygulamalar ve etkinlik . *Çocuklar* . 2014; 1 (2): 74-98. doi: 10.3390 / çocuklar1020074
58. Rotaru T-Ştefan, Rusu A. TSSB semptomlarının hafifletilmesinde hipnoterapinin etkinliği için bir meta-analiz . *Int J Clin Exp Hypn* . 2016; 64 (1): 116-136.

59. Franck L, Tourtier JP, Libert N, et al. How did you sleep in the ICU? *Critical Care* 2011; 15: 408.
60. Etem Erdal Erşan. Hipnoterapinin Obezite Hastalarındaki Uyku Kalitesine Etkisi *Journal of Turkish Sleep Medicine* 2020;1:16-22
61. Irina C.; Rachel A.; Barry S, Et al. Hypnosis Intervention Effects on Sleep Outcomes: A Systematic Review *Journal of Clinical Sleep Medicine*, 2018;Vol. 14, No. 2